

REISVERSLAG – Sumba, oktober – november 2016

De eerste twee weken op Sumba zijn werkelijk omgevlogen en penningmeester Anton Robers is inmiddels alweer op de terugweg naar Nederland. Het weerzien met de kinderen is altijd weer een feestje. Er zijn 5 nieuwe kinderen bijgekomen, waaronder drie jongens, die maar wát graag met Anton willen schaken! En de meiden voeren de eerste avond onder luid gejoel een modeshow op met alle meegebrachte kleren. Anton en ik hebben vervolgens veel tijd besteed aan het doorspitten van de administratie en de daarbij behorende gesprekken met pater Mike van partnerstichting Donders. Alles eens goed tegen het licht houden en op basis daarvan gezamenlijk een aantal nieuwe afspraken maken, maakt de samenwerking alleen maar beter. En de beheersing van de taal maakt communicatie zoveel gemakkelijker!

Eind maart heeft de 17-jarige Nona een dochttertje gekregen. Ze is in het tehuis komen wonen omdat ze vanwege haar zwangerschap geen examen meer mocht doen op haar oude school. Nona komt uit een ander district, een paar uur rijden vanaf het tehuis. Inmiddels heeft ze door het afleggen van een aantal tests haar junior highschool alsnog gehaald en gaat ze verder op de senior high school in de buurt van het tehuis. Haar dochttertje woont bij Nona's moeder en voor de babyvoeding wordt gezorgd. Nona's vader is een maand geleden overleden en dat maakt het er niet gemakkelijker op, maar met de nodige ondersteuning gaat het lukken.

Save Our Sumba ondersteunt een behoorlijk aantal studenten en scholieren bij hun studiekosten. Eén van deze studenten die uit het achtergebleven district Kodi komt, studeert momenteel geneeskunde in Malang (Java) en doet dat dermate goed dat hij onlangs mee kon doen met de Universiteits Olympiade (wetenschapswedstrijd) in Oost-Java. Een andere student die Landbouw studeert aan de Universiteit in Yogyakarta haalt eveneens veelbelovende resultaten. Als dit soort jonge mensen hun kennis straks kunnen inzetten op Sumba is dat weer een stap in de goede richting!

En in het tehuis wordt goed voor elkaar gezorgd. Of het nou gaat om het verzorgen van iemand die ziek is, om de stapels was of om het knippen van haren, de kinderen helpen elkaar en dat is prachtig om te zien. En jongste bewoner Willy neemt regelmatig klasgenootjes mee uit school, want samen stripboeken lezen uit de bibliotheek is veel leuker dan alleen!

Samen met pater Mike ga ik naar WeeKokora, op bezoek bij Agatha en haar zusjes en ouders. Agatha heeft een aantal jaren alleen voor haar zusjes gezorgd, omdat beide ouders als arbeidsmigrant in Kalimantan aan het werk waren gegaan. Er was amper contact tussen de kinderen en hun ouders, en Agatha wist evenmin wanneer (en óf) haar ouders weer terug zouden komen. Bij een vorig bezoek hebben we voorgesteld om

Agatha en haar zusjes in het tehuis op te vangen totdat de ouders weer terug zouden komen. Maar dat ging niet door omdat de familie het daar niet mee eens was. En dat terwijl de familie de 3 kinderen toch ook aan hun lot overlieten. Wat we wel konden doen is Agatha financieel ondersteunen bij haar studie.

En nu zijn de ouders teruggekomen en staat er ogenschijnlijk een blijde familie op de foto. We bieden opnieuw aan dat Agatha in het tehuis kan komen wonen. Ze gaat studeren en moet vanuit huis een paar uur per dag reizen om naar college te kunnen gaan. Vanuit het tehuis is het allemaal een stuk dichterbij en houdt ze meer tijd over voor haar studie en komt er voor haar wat rust na een paar vreselijke jaren. Agatha zelf wil héél graag en is dikke vriendinnen met de meiden van het tehuis. De vader snapt het eerst niet helemaal en denkt dat ik Agatha mee wil nemen naar Nederland... Overigens vindt zo'n gesprek plaats met iedereen erbij: dorpsvoofd, leraar, burens etc. En iedereen vindt er wat van, maar in dit geval is iedereen het eens met ons voorstel. En dan vertelt moeder opeens dat ze misschien nog een weekje thuis is, om daarna weer voor een aantal jaren naar Bali te vertrekken als hulp in de huishouding. Pater Mike vraagt door en ze weet eigenlijk verder nog niks, om over officiële documenten maar te zwijgen. Het hele "Kalimantan-avontuur" heeft hen overigens financieel vrij weinig opgeleverd. Vader werd zwaar onderbetaald en is zonder een rooie cent over te houden na 5 jaar weer thuis gekomen. Moeder heeft wel wat verdiend, maar veel meer dan dat ze op Sumba zou verdienen door hun stukje land goed te verbouwen is het niet. Pater Mike gaat door over dat stukje land en biedt de mogelijkheid aan om via een landbouwprogramma van Donders een hoger rendement uit het land te halen, zodat moeder thuis kan blijven. De twee jongste kinderen plakken aan hun moeder vast terwijl deze wezenloos voor zich uit staart. Ze is op haar 16^e getrouwd en Agatha is het vierde kind, maar ze is niet van plan om haar Bali-plannen op te geven. Vader houdt het voor gezien en blijft thuis. Pater Mike geeft zijn telefoonnummer, zodat moeder, in geval van misstanden, contact met hem op kan nemen. Veel meer kunnen we voorlopig niet doen en het regent van dit soort verhalen op Sumba....

De tijd vliegt voorbij... nog een kleine 2 weken en dan ga ik terug naar Nederland, terug naar een andere wereld, waar alles voor handen is, in ieder huis stromend schoon water, altijd elektriciteit en supermarkten vol etenswaar. Een georganiseerde wereld, waar iedereen een ziektekostenverzekering heeft, waar iedereen naar school kan en waar de mensen leven in grote sociale vrijheid. Maar Sumba kent die wereld niet en is bezig met z'n eigen ontwikkeling op z'n eigen manier. Onze oplossingsgerichte manier van denken kun je hier gevoelig loslaten, want een oplossing aan de ene kant veroorzaakt vaak weer een probleem aan de andere kant. Onderwijs is voor de kinderen van groot belang, omdat kennis meer mogelijkheden voor de toekomst biedt. Landbouwprogramma's zijn voor de ouders van die kinderen van groot belang omdat een betere oogst concrete economische vooruitgang biedt, waaruit onderwijs voor hun kinderen betaald kan worden. Socialiserings- en voorlichtingsprogramma's zijn nodig om de samenleving als geheel mentaal sterker te maken. Maar dit alles wel gedacht vanuit de complexe structuren van deze samenleving, vanuit de Sumbanese cultuur, en dus vanuit een lokale organisatie en zoveel als mogelijk in overleg met de plaatselijke overheid.

Bij een bezoek aan de lerarenopleiding wordt me verteld dat er na de studie voldoende werkgelegenheid is, mits studenten bereid zijn om in de kampungs te gaan werken. Maar of er dan sprake is van loon naar werken, is maar zeer de vraag. Tijdens deze ochtend zit ik in een 'discussie panel' met als onderwerp: "Lezen opent het venster naar de wereld". Er zijn diverse groepen vertegenwoordigd in dit panel: vanuit de overheid, vanuit het lager onderwijs, vanuit het middelbaar onderwijs en vanuit de NGO's. Een discussie wordt zo iets niet. Het panel zit voorin, met de rug naar de zaal en iedereen krijgt tijd van spreken, neemt die tijd zeer royaal, maar spreekt met de rug naar de studenten, voor wie deze dag uiteindelijk bedoeld is. Een MC vat het gezegde samen en dat is dan de 'discussie'. Studenten zelf komen niet aan bod in dit geheel. Toen het mijn beurt was ben ik met m'n gezicht naar de zaal gaan staan en heb een verhaal gehouden

(onvoorbereid en in het bahasa Indonesia..) dat lezen begint met praten; praten mét de kinderen en niet tégen of óver de kinderen. Praten mét elkaar houdt ook in dat je naar elkaar luistert. (en dat valt binnen de hiërarchische structuren hier niet mee..) Pater Mike vult vervolgens aan dat je van elkaar kunt leren, kinderen van volwassenen, maar volwassenen ook van kinderen. En ouders kunnen wellicht vaak niet lezen, en dus ook niet voorlezen, maar ze kunnen wel praten met hun kinderen over de cultuur, over de natuur, over de familiegeschiedenis, over Sumba etc.

Na een bezoek in Oost-Sumba stoppen we bij een boom vol rijpe mango's en voor een habbekrats nemen we er 20 mee voor 'thuis'. Daar wordt muziek gemaakt door de mannen, met een alternatieve ritmesectie, en zijn de maandelijkse spulletjes als zeep, tandpasta en shampoo net uitgedeeld.

children helping children
people helping people
Sumba helping Sumba